

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

nam, & ad actus notionales, in secunda & tertia A
disputatione sufficienter explicata sunt. Unde
solum nobis restat hic differendum de aliis tri-
bus comparationibus, circa quas occurrunt tres
celebres quaestiones. Prima est de constitutivo
divinarum personarum. Secunda de illarum a-
divinitate & similitudine. Tertia de illarum mis-
qualitate & in anima iusti habitatione. De prima in
hac disputatione dicemus, de aliis in sequentibus;
& sic totum Tractatum de Trinitate absolvemus

ARTICULUS I.

*Quo personis divinis admittenda sint pro-
prietates, quibus constituantur & dis-
tinguantur?*

Patrem negativam tenuit olim Propositivus,
relatus ad Thomam hic art. 1. & supra quaest.
2. art. 2. quem secutus est Gregorius de Arimi-
no in 1. dist. 26. & 27. quaest. art. 2. ubi docet
personas divinas constitui & distingui seipsis,
non vero per aliquas proprietates. Ceteri ta-
men Theologi hanc sententiam rejiciunt, & va-
riis notant censuris: quidam haereticam, alii er-
roneam, alii errori proximam, alii temerariam
appellant. A quibus censuris abstinendo, & S.
Doctoris modestiam imitando, sic

§. I.

Conclusio affirmativa statuitur.

Dico igitur: Dari in personis divinis proprie-
tates aliquas reales, quibus constituuntur,
& inter se distinguuntur.

Ita colligitur ex variis Conciliis, praesertim ex
Lacranensi cap. firmiter, ubi dicitur: *sanctissima
Trinitas secundum communem essentiam est indivisa, se-
cundum vero personales proprietates discreta.* Item in
Concilio Florentino sess. 1. asseritur *personas divi-
nas per suas proprietates differre.* Et sess. 18. Joannes
Theologus Latinus sic ait: *Persona ex substantia
proprietateque subsistit.* Idem habetur in Epistola
Sophronii, a sexta Synodo generali approbata.
Denique Ecclesia in praefatione Missae Festi SS.
Trinitatis cantat: *Et in personis proprietates, in essentia
unitas, & in maiestate adoretur aequalitas.*

Nec valet si dicas cum Praepositivo, abstra-
ctum in his locis accipi pro concreto, id est, pro-
prietatem pro persona, sicut cum dicitur: *Rogo
majestatem vestram;* aut cum Gregorio, locutiones
Conciliarum esse intransitivas, atque adeo non
esse sententiam, quod personae constituantur pro-
prietatibus tanquam formis, sed quod consti-
tuantur seipsis, utpote quae sunt ipsae propieta-
tes. Non valet, inquam, haec responsio: ex illa en-
im sequitur, modum loquendi Ecclesiae & Con-
ciliarum esse proterus ineptum ac nugatorium.
Nam quando proprietates dicuntur esse in per-
sonis, adorari in personis, & distingui perso-
nas, idem esset ac si diceretur, quod personae sunt
in personis, & adorantur in personis, & distin-
guantur personis: quod est nugatoria repetitio,
& batologia intolerabilis.

Probatum insuper conclusio ratione funda-
mentali. Quae non differunt se totis, sed aliquo
sui, habent aliquid sibi proprium & peculiare,
quo constituantur & distinguantur: Sed perso-

nae divinae non differunt se totis, sed aliquo sui.
Ergo in illis dantur proprietates quibus consti-
tuuntur ac distinguuntur. Major patet, Minor
probatum primo. Si personae divinae se totis dif-
ferrent, distinguerentur per essentiam, & conse-
quenter in essentia: Sed hoc non potest dici, cum
secundum fidem essentia & natura sit eadem
realiter in tribus personis divinis: Ergo personae
divinae se totis non differunt.

Secundo probatur eadem Minor, destruendo
praecipuum Adversariorum fundamentum. Si
ob aliquam rationem personae divinae non dis-
tinguerentur nec constituerentur aliquo sui, sed
se totis differrent, maxime quia in illis propie-
tas relativa & essentia sunt realiter & formaliter
idem: Sed haec ratio nulla est: Ergo non se totis,
sed aliquo sui distinguuntur & constituuntur.
Major continet praecipuum Adversariorum
motivum, Minor autem probatur. Ut persona
divina non se tota, sed aliquo sui constituatur &
distingatur, sufficit distinctio virtualis & ratio-
nis ratiocinata inter praedicata in persona re-
perta: Sed haec distinctio inter illa praedicata in-
venitur: Ergo non obstat realis formalis praedi-
catorum identitas, ut persona divina non se to-
ta, sed aliquo sui constituatur & distingatur.

Minor in Tractatu de attributis, contra Grego-
rium & alios Nominales demonstrata fuit, Ma-
jor autem sic ostenditur. Illa distinctio sufficit: ut
de una & eadem entitate verificentur praedica-
ta contradictoria, ut in disp. 3. ostensum est: Ergo
pariter sufficit, ut uno praedicato, & non alio,
constituatur & distingatur.

Secundo, distinctio virtualis, quae inter intel-
lectum divinum & voluntatem versatur, sufficit
ad verificandum, quod Deus per intellectum &
non per voluntatem intelligat: & e contra quod
voluntate & non intellectu formaliter amet:
sufficit etiam ad salvandum, quod Verbum pro-
cedat per intellectum, & non per voluntatem;
& Spiritus Sanctus per voluntatem, & non per
intellectum: Ergo eadem distinctio sufficit, ut
persona divina uno & non altero praedicato
constituatur & distingatur.

Confirmatur: Non major distinctio requiri-
tur, ad hoc ut Pater paternitate & non essentia
distingatur & constituatur, quam ut verificetur
essentiam Patris communicari & convenire
Filio, & non communicari Filio, nec illi conve-
nire paternitatem: Sed hoc secundum esse ve-
rum, non obstante identitate reali formalis ef-
sentiae & paternitatis, disp. 3. ostensum est: Ergo
etiam primum salvabitur, hac identitate non
obstante.

§. II.

Solvuntur obiectiones.

Objicies primo cum Gregorio: Idem non
potest constituere seipsum: Sed quidquid
est in personis divinis, realiter cum illis identi-
ficatur. Ergo nulla potest dari proprietas in perso-
nis divinis, per quam constituantur & distin-
guantur, sed seipsis immediate constitui ac dis-
tingui debent.

Respondeo distinguendo Majorem: Idem
omni modo identitatis, concedo Majori. Idem
cum distinctione virtualis, & rationis ratiocina-
tae, nego Majorem; & sub eadem distinctione
Minoris, nego Consequentiam. Duplex enim
datur rerum constitutio, una compositio-
nis, & altera simplicis.

M. 3. alia

alia simpliciter: exemplum primæ habemus in homine, qui physicè constituitur ex corpore & anima, & metaphysicè ex genere & differentia; exemplum secundæ in ente, quod sub ratione veri, boni, ac unius, per suas proprietates, & modos ab eo realiter indistinctos, constituitur. Ad primam constitutionem requiritur distinctio realis, vel rationis, quæ sit per modum excludentis & exclusi; ad aliam verò sufficit distinctio virtualis, seu rationis ratiocinatæ, per modum expliciti & impliciti, sive includentis & inclusi. Unde cum hoc secundo modo paternitas à Patre distinguatur (Pater enim explicite & constitutive importat naturam divinam, quam paternitas implicite solum & per realem transcendentiam includit) Pater per paternitatem in ratione personæ constituitur.

9 Dices cum Gregorio: Paternitas non est magis simplex, quam Pater: Sed paternitas, quia simplex est, nullo à se distincto constituitur: Ergo nec Pater.

Respondeo concessa Majori, negando cautelam Minoris: Paternitas enim non ideo non constituitur aliquo ab ipsa distincto, quia simplex est; sed quia in abstracto & per modum formæ significatur, nec constat formalitatibus virtualiter distinctis; unde cum Pater per modum totius & concreti significetur, & constet ex natura & paternitate, quæ virtualiter distinguuntur; per aliquid à se virtualiter distinctum, nempe per paternitatem, constituitur.

10 Obijcies secundò: Constitutum dependet & causatur à constituente: Sed Pater in divinis à nullo potest dependere vel causari: Ergo nec constitui.

Respondeo distinguendo Majorem: Dependet & causatur, dependentiâ & causalitate reali formali, aut reali virtuali, concedo Majorem: dependentiâ reali formali, semper, nego Majorem. Similiter distinguo Minorem: Pater à nullo potest dependere vel causari, dependentiâ & causalitate reali formali, concedo Minorem: reali, virtuali, nego Minorem, & Consequentiam.

11 Explicatur: De ratione Dei solum est à nullo dependere per dependentiam realem formalem: quod autem à nullo dependeat dependentiâ reali virtuali, nec formali per rationem, solum est de conceptu naturæ divinæ, prout ab attributis distinctæ: cum enim illa sit prima perfectio, quæ cum fundamento in se concipitur intra Deum; nec realiter formaliter, nec realiter virtualiter, nec formaliter per rationem potest aliam perfectionem supponere; & consequenter non potest ullo ex his modis causari. Aliæ autem perfectiones, sicut illam virtualiter supponunt, & virtualiter ab illa dimanant, ita virtualiter causantur; nisi fortè fiat vis in verbo dependere vel causari, quod videtur denotare imperfectionem; hæc tamen imperfectio omnino tollitur, addito *ly virtualiter, aut formaliter per rationem*: unde cum his additamentis bene potest concedi, attributa dependere & causari à natura divina, & Patrem à paternitate seu personalitate per quam constituitur.

12 Querunt hic aliqui, an constitutio divinarum personarum realis vel rationis dici debeat?

Respondeo illam non debere dici realem formaliter, sed tantum virtualiter. Ratio est, quia ad realem constitutionem, præter realitatem constituentis, requiritur distinctio realis illius à constituto: Sed quamvis proprietates

A constituentes divinas personas sint reales, non sunt tamen ab illis distinctæ, distinctio realis virtuali, & formali per rationem: Ergo constitutio divinarum personarum non est realis formalis, sed realis virtualis, & formalis per rationem; sicut divina natura non est radix attributorum realiter formaliter, sed tantum realiter virtualiter, & formaliter per rationem.

ARTICULUS II.

An persona divine constituantur & distinguantur proprietatibus absolutis, vel relativis?

Quidam antiqui Theologi olim existimaverunt personas divinas proprietatibus absolutis constitui ac distingui. Pro qua sententia referuntur Joannes de Ripis, Lichetus, & Linceniensis; eamque probabilem reputat Scotus in 1. dist. 26. quæst. unica; cui adhæsit Theodorus Smising disp. 2. quæst. 1. num. 16. Hæc tamen opinio tanquam hæretica, aut erronea, vel admixta temeraria rejicitur ab aliis Theologis, qui tanquam fidei Catholice dogma, personas divinas relativis proprietatibus constitui & distingui, unanimes consensu profitentur.

S. I.

Vera sententia statuitur.

Dico igitur, Personæ divinæ non distinguuntur, nec constituuntur proprietatibus absolutis, sed relativis.

Probatum primò conclusio ex illis verbis que habentur Matth. ultimo: *Baptizantur vos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*. Et 1. Joan. ultimo: *Tres sunt qui testimonium dant in celo, Pater, Verbum, & Spiritus Sanctus*. Ex quibus locis sic arguitur: Proprietates explicatæ nominibus relativis, sunt relativæ: Sed nomina quibus in Scriptura explicantur proprietates personales, & personæ constitutæ, sunt relativæ: Ergo proprietates personales, in Scriptura explicatæ, relativæ sunt, & non absolutæ.

Probatum secundò ex Concilio Florentino sess. 18. ubi Joannes Theologus Latinus sic ait: *Personæ ex substantia, proprietatibusque subsistunt*. Ubi proprietatis nomine relationes intelligi, constat ex illis verbis ibidem subjunctis: *Ipsa substantia cum personis communicat, proprietates vero nequequam communicabiles sunt; quod quidem ex relatione videtur evenire*: Ergo personæ divinæ relationibus constituuntur: nam divinam personam ex substantia, proprietatibusque subsistere, idem est ac substantiâ, & proprietate constitui.

Quod amplius urgetur ex aliis verbis Beatorum Patrum, in oratione pro unione cap. 6. ubi præmissâ identitate reali relationis & originis, sic ait: *Idem utroque quidem modo distinguuntur divina persona; prius tamen & principaliter, secundum modum intelligendi, per relationes, per quas etiam constituuntur persona divina*. Quo nihil clarius & expressius pro nostra conclusione dici potest. Et licet verba prædicta non sint definitio expressa Concilii: quia tamen tacite fuerunt ab illo approbata, magnam habent auctoritatem, ita ut absque ingentis audacia & temeritate illis repugnare non liceat.